

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 50, 51, 52, 106 IR 322 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 50 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 50 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Tais atvejais, kai asmuo yra laikinai sulaikytas šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka ir jis nepasinaudojo šio straipsnio 2 dalyje nurodyta teise pasirinkti ir pasikviesti gynėją, ikiteisminio tyrimo pareigūnas arba prokuroras privalo paskirti gynėją, jeigu sulaikytasis prašo užtikrinti gynėjo dalyvavimą. Pagal šią dalį gynėjas yra paskiriamas neatsižvelgiant į ginamojo norus turėti konkretų advokatą. Gynėjas parenkamas ir paskiriamas šio Kodekso 51 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.“

2. Buvusią 50 straipsnio 4 dalį laikyti 5 dalimi.

2 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 51 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„51 straipsnis. Būtinasis gynėjo dalyvavimas

1. Gynėjo dalyvavimas būtinasis:

1) nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtariamas ar kaltinamas nepilnametis;

2) nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalintį pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas;

3) nagrinėjant nemokančių proceso kalbos užsienio valstybių piliečių ar asmenų be pilietybės bylas;

4) kai yra įtariamųjų ar kaltinamųjų gynybos interesų prieštaravimų, jeigu bent vienas iš jų turi gynėją;

5) nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos;

6) šio Kodekso XXXII skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant;

7) sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimą, taip pat tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;

8) kai sprendžiama dėl asmens išdavimo (ekstradicijos) arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį;

9) nagrinėjant bylą teisme pagreitinto proceso tvarka;

10) kitais šio Kodekso numatytais atvejais.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas būtinasis ir kitais atvejais, jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamojo ar kaltinamojo teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.

3. Šiame straipsnyje nurodytais atvejais, taip pat šio Kodekso 50 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytais atvejais, jeigu gynėjo nėra pasikvietęs pats įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu nėra pakvieta kiti asmenys, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas privalo išaiškinti įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam, kad paskirtos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos dėl gynėjo būtino dalyvavimo, atsižvelgiant į įtariamojo,

kaltinamojo ar nuteistojo turtinę padėtį, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus, gali būti išieškotos į valstybės biudžetą šio Kodekso nustatyta tvarka, ir pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas, ir bei paskirti šios institucijos parinktą gynėją. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojanti institucija ar jos nurodytas koordinatorius gynėjo neparenka, jeigu ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas nenurodo šio straipsnio 1 dalyje įtvirtinto gynėjo būtino dalyvavimo pagrindo arba ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis yra nemotyvuoti. Gynėją poilsio ir švenčių dienomis bei valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos ne darbo valandomis ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas paskiria remdamasis šios institucijos sudarytais advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais. Įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam apie paskirtą gynėją pranešama nedelsiant įteikiant ar išsiunčiant nutarties ar nutarimo paskirti gynėją nuorašą.

4. Išnykus šio Kodekso 50 straipsnio 4 ir 5 dalyse ir šio straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodytoms aplinkybėms, dėl kurių įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam buvo paskirta valstybės garantuojama teisinė pagalba, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras nutarimu ar teismas nutartimi nutraukia valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą.“

3 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 52 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ir teismui neprivalomas nepilnamečio arba asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, taip pat proceso kalbos nemokančio užsienio valstybės piliečio ar asmens be pilietybės bei asmens, įtariamo ar kaltinamo sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymu, kai dėl bylos sudėtingumo ar didelės apimties arba kitais atvejais kyla abejonių dėl šio asmens galimybės pasinaudoti teise į gynybą, pareikštas atsisakymas gynėjo.“

4 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 106 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pripažinęs kaltinamąjį kaltu, teismas, priimdamas nuosprendį, priima sprendimą iš kaltinamojo išieškoti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, susidariusias dėl gynėjo būtino dalyvavimo, atsižvelgdamas į kaltinamojo turtinę padėtį, išskyrus šio Kodekso 51 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus. Teismas taip pat turi teisę nuspręsti iš kaltinamojo išieškoti nukentėjusiojo ir civilinio ieškovo patirtas išlaidas advokato, kuris dalyvavo byloje kaip nukentėjusiojo ar civilinio ieškovo atstovas, paslaugoms apmokėti.“

5 straipsnis. 322 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 322 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„322 straipsnis. Asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teismo posėdyje

1. Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, teismo posėdyje dalyvauja gynėjas, kai apeliacinis skundas paduotas nuteistojo, išteisintojo, asmens, kuriam byla nutraukta, ar asmens, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, padėtį bloginančiais pagrindais, ir prokuroras.

2. Posėdyje turi teisę dalyvauti nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, asmuo, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, jų atstovai pagal įstatymą, jų gynėjai, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai. Šių asmenų, jeigu jiems buvo laiku pranešta apie bylos nagrinėjimo laiką, neatvykimas nekliudo nagrinėti bylą.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2020 m. balandžio 1 d.
2. Šio įstatymo nuostatos taikomos, kai gynėjo būtino dalyvavimo klausimas sprendžiamas po šio įstatymo įsigaliojimo.
3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtas bylų nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme procesas vykdomas pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio įstatymo įsigaliojimo.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas